

FRA LANDSBY TIL EN DEL AF ÅRHUS KOMMUNE

I slutningen af 1960-erne arbejdede Kommunalreformkommissionen med en nødvendig ændring af den kommunale struktur i Danmark.

Der var for mange for små kommuner i Danmark, som ikke kunne løse de mange opgaver som kommunerne stod over for.

For de allerfleste kommuners vedkommende blev opgaven løst uden de helt store problemer, men omkring de store kommuner København, Århus, Odense og Ålborg var det meget svært. Og for Københavns vedkommende måtte man opgive at finde en løsning.

Forslaget for Århus' s vedkommende var, at både det man kaldte den indre ring, Forstæderne og den ydre ring, Landkommunerne skulle lægges sammen – i alt 25 kommuner.

Det gav naturligvis anledning til voldsomme protester fra stort set alle på nær den gamle Århus Kommune.

I den nordlige del af området var der forslag om at lave en nordregion bestående af Vejlbj – Risskov og landkommunerne nord for.

Den idé havde en vis opbakning, men i Hjortshøj – Egå var der ikke stor opbakning til idéen. I stedet opstod idéen om at lave en kommune bestående af Elev, Elsted-Lystrup, Todbjerg-Mejlbj, Løgtens-Skødstrup og Hjortshøj-Egå. Ud over selve sammenlægningen gik forslaget ud på at der skulle laves en revideret opgavefordeling: De store bygrænseoverskridende opgaver som byplanlægning, infrastruktur, spildevandsrensning og kollektiv trafik skulle løses i en regionslignende struktur mens de mere lokale opgaver som skoler, kultur, daginstitutioner og ældreomsorg skulle løses af den nye kommune.

Fra Hjortshøj-Egå forhandlede sognerådsformand Rasmus Hastrup, Leif Mortensen fra De konservative og jeg selv fra Socialdemokratiet. De 4 andre kommuner deltog også med sognerådsformanden og 2 mere.

Sammenskrivning af det forhandlede resultat blev foretaget af Jørgen Jensen, der i flere år havde arbejdet for sognerådet med kommunens udviklingsplaner. Han var byplanlægger. Og havde også udarbejdet en del baggrundsmateriale til brug for forhandlingsgruppens arbejde.

I løbet af et års arbejde nåede vi i slutningen af 1968 til enighed.

Og var helt sikre på at vi havde fundet løsningen på de store byers struktur ! Og hvis man havde fulgt vores forslag havde man fået løst den opgave som bestod i både at løse de overordnede opgaver og de mere lokale. En opgave som man i flere år forgæves forsøgte at løse ved oprettelse af bydelråd.

STENEN

Nyhedsbrev Nr. 20

august 2026

Så forestod den opgave at overbevise Reformkommissionen om at vi havde fundet De vises Sten !

Og det blev ikke let / umuligt !

Vi besluttede at søge foretræde for kommissionen i København. Vi drog i samlet trop af sted for vi syntes vi havde en god sag. Og jeg glædede mig!

Vi aftalte den opgavefordeling, at Rasmus Hastrup, som den erfarne med høj status skulle forelægge forslaget for reformkommissionen og jeg som den der havde skrevet en del af forslaget sammen med Jørgen Jensen, skulle besvare spørgsmål fra kommissionens medlemmer.

Da Rasmus Hastrup var færdig sad jeg på spring for at svare på de mange kloge spørgsmål, som kommissionsmedlemmerne uden tvivl havde.

Så spurgte mødelederen om der var spørgsmål til den ærede delegation fra Nordkommunerne i Århus.

Efter få sekunders forløb sagde han: "Det ser ikke ud til at være tilfældet. Tak for fremmødet"!

Og vi luskede slukørede ud af lokalet. Jeg mere slukøret end nogensinde !

Uden for stor redaktør Erik Holm fra Oplandskurieren for at modtage det glædestrålende budskab om vor succes fra os ! Og det kunne vi jo så ikke give.

Vi tog så ud til Lufthavnen og slukkede vor skuffelse i øl !

Indtil for ganske nylig var min vrede over den elendige behandling rettet imod lederen af Reformkommissionen, Henning Strøm, men sidste år var jeg sammen med Kaj Armann fra Vejlbys-Risskov, der havde deltaget i diskussionerne om reformen set fra Forstædernes side og Henning Strøm til et arrangement i Åbyhøj Lokalhistoriske Forening om arbejdet med kommunesammenlægningen omkring Århus.

Da jeg fortalte min historie kunne han fortælle, at det ikke var ham der ledede mødet, men Indenrigsministeriets departementschef. Så jeg tilgav ham – og han gav i øvrigt en meget fin redegørelse. På trods af sin høje alder – han er langt op i 80-erne – fortalte han levende om det spændende og seriøse arbejde med kommunestrukturen i Danmark, som han stod i spidsen for. Og arbejdet endte som bekendt med at Reformkommissionens forslag vedrørende Århus blev gennemført.

Egå den 16. november 2011.

K. E. Mortensen

STENEN

Nyhedsbrev Nr. 20

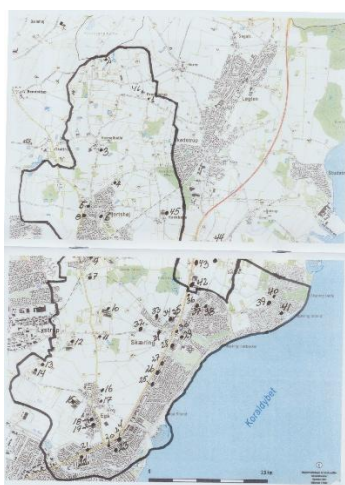
august 2026

K. E. Mortensen født den 20.juni 1937 og død den 19.maj 2026.

Vi har denne artikel fra K.E. Mortensen fra november 2011. Han blev i 1966 valgt til sognerådet i den daværende Hjortshøj-Egå kommune. Her sad han frem til kommunalreformen i 1970. Det var i de år, hvor den gamle kommune var under hastig forandring.

Der kommer i næste nummer af Stenen en artikel om arbejdet i sognerådet fra 1966 til 1970

Hjortshøj-Egå kommune frem til 1969